

II Konferencja koziarska „Zdrowotność kóz a jakość produktów”

Aldona Kawęcka

*Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt, 32-083 Balice k. Krakowa*

W dniach 7-10 listopada 2006 r. w ZZD IZ Pawłowice odbyła się konferencja: „Zdrowotność kóz a jakość produktów”. W spotkaniu wzięli udział hodowcy, przedstawiciele środowisk naukowych, regionalnych związków hodowców owiec i kóz oraz ośrodków doradztwa rolniczego. Celem spotkania była ocena aktualnego stanu hodowli kóz w naszym kraju, sytuacji hodowców i producentów oraz możliwości promocji produkcji koziarskiej w Polsce. Patronat medialny nad konferencją objął Top Agrar Polska – Magazyn Nowoczesnego Rolnictwa.

Konferencję otworzył dyrektor Instytutu Zootechniki, prof. dr hab. Jędrzej Krupiński, który powitał zebranych i wprowadził ich w tematykę spotkania. Następnie gości przywitał dyrektor ZZD IZ-PIB Pawłowice, dr inż. Ireneusz Dymarski, który przybliżył zgromadzonym historię pałacu Mielżyńskich, w którym odbywała się konferencja, będącego jednym z najpiękniejszych i największych zabytków architektury pałacowej w Polsce.

Prof. dr hab. Adam Gut z Akademii Rolniczej w Poznaniu scharakteryzował stan hodowli kóz w Wielkopolsce. Region ten obecnie przoduje w krajowej hodowli kóz, czego potwierdzeniem jest m. in. 57% udział kóz z tego terenu w pogłowie krajowym objętym oceną mleczności. Większa skala chowu i hodowli kóz w gospodarstwach koziarskich ma związek z dobrą organizacją skupu i dystrybucji mleka koziego. Już od połowy lat 90. ubiegłego wieku producenci mleka koziego w Wielkopolsce mogli bowiem liczyć na sprzedaż tego produktu do przedsiębiorstw wyspecjalizowanych w jego skupie i przetwarzaniu, przede wszystkim do Spółki

AGRO-DANMIS, ale także do OSM w Turku. Od ponad 20 lat hodowla kóz w regionie rozwija się głównie w oparciu o uszlachetniające krzyżowanie bezrasowego pogłowia. Profesor Gut podkreślił, że wysoka wartość użytkowa kóz bezrasowych, objętych oceną mleczności w regionie, wskazuje na potrzebę lepszego ich wykorzystania w krajowym programie doskonalenia tych zwierząt.

Dr wet. Jarosław Kaba z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie omówił podstawowe zasady profilaktyki chorób zakaźnych w stadzie kóz. Podkreślił, że największe znaczenie w zapobieganiu chorobom zakaźnym mają wszelkie czynności i zabiegi, których celem jest poprawa kondycji zwierząt i uniemożliwienie zawleczenia choroby do stada. Współpraca z lekarzem weterynarii pozwoli w razie konieczności na zastosowanie odpowiedniego programu szczepień, który będzie uzupełnieniem stosowanego programu profilaktycznego. Według dr. Kaby zawsze warto kierować się powszechnie znaną zasadą: łatwiej i taniej zapobiegać chorobom niż je leczyć.

Dr wet. Jacek Sikora z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie przedstawił interesujący referat na temat chorób niedoborowych kóz.

Głos zabrali również przedstawiciele firm – sponsorów konferencji. Bartłomiej Stanisławski z Pfizer Polska wystąpił z referatem: „Choroby pasożytnicze kóz – profilaktyka i zwalczanie preparatami firmy Pfizer”. Piotr Floryszczak z Provimi-Rolimpex S.A. przedstawił zasady żywienia kóz i preparaty stosowane w odchowieniu kóz i kóz mlecznych.

Prof. dr hab. Bronisław Borys z ZZD IZ Kołuda Wielka przybliżył problem występowania i oddziaływania ważniejszych czynników antyżywnościowych w naturalnych paszach roślinnych stosowanych w żywieniu zwierząt przeżuujących. W zależności od wielkości spożycia substancje te mogą wpływać korzystnie lub niekorzystnie na stan zdrowotny i produktywność zwierząt. Owce i kozy w naszej strefie klimatycznej są ogólnie mniej narażone na niekorzystne oddziaływanie substancji antyżywnościowych, ale zagrożenie potęguje się przy stosowaniu ekstensywnych systemów utrzymania. Pełne bezpieczeństwo żywieniowe owiec i kóz wymaga uwzględniania również substancji, poza antyżywnościowymi wytwarzanymi przez rośliny pastewne, występujących w chwastach polowych i pastwiskowych oraz mikotoksyn wytwarzanych przez grzyby pleśniowe.

Dr inż. Romualda Danków z Akademii Rolniczej w Poznaniu przedstawiła zebranim nowe technologie w przetwórstwie mleka koziego stosowane w mleczarni w Bukowcu należącej do firmy DANMIS.

Prof. dr hab. Jacek Wójtowski (Akademia Rolnicza w Poznaniu) zapoznał słuchaczy z metodami intensyfikacji rozrodu kóz. W intensywnych systemach produkcji racjonalnym sposobem rozmnażania kóz może być sztuczne unasiwienie. Metoda ta pozwala m.in. na maksymalne wykorzystanie najbardziej wartościowych rozplodników i tym samym znaczne przyspieszenie postępu hodowlanego, stosowanie nasienia o sprawdzonej jakości i ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób przenoszonych drogą płciową. Dla praktyki chowu kóz istotne może być też zmniejszenie liczby utrzymywanych rozplodników, co – poza oszczędnością paszy – ogranicza problemy z utrzymywaniem kozłów, szczególnie kłopotliwe przy silnym rozdrobnieniu chowu tego gatunku zwierząt.

Głos zabrał również pan Maciej Gramowski, prezes firmy DANMIS, głównego sponsora konferencji. DANMIS Sp. z o.o. jest największą w Polsce firmą od wielu lat zajmującą się skupem, przerobem i dystrybucją wyro-

bów z mleka koziego. Mleko skupuje od wyspecjalizowanych ferm, które objęte są stałą kontrolą weterynaryjną. Przedsiębiorstwo zajmuje się również hodowlą kóz – posiada największe stado w regionie, około 800 szt. W 2006 roku dzięki pomocy finansowej z programu SAPARD został otwarty w Bukowcu duży, nowoczesny zakład mleczarski. W ofercie firmy znajdziemy m.in. sery z mleka koziego (podpuszczkowe dojrzewające, pleśniowe typu camembert, z niebieską pleśnią oraz pełnotłuste typu feta), mleko UHT i granulowane, kaszki ryżowe czy wyśmienity deser „Mleczko kozie”.

Po zakończeniu wystąpień rozgorzała niezwykle ożywiona dyskusja. Hodowców interesowała kwestia zakupu materiału hodowlanego (kozłów), stworzenie programu hodowlanego dla kóz oraz dotacji. Dr Kaba odpowiadał na pytania dotyczące rejestracji szczepionek. Dr inż. Jacek Sikora w imieniu prof. J. Krupińskiego podziękował prelegentom i słuchaczom za udział w obradach, profesorowi J. Wójtowskiemu za pomoc w organizacji części wyjazdowej konferencji, a następnie zaprosił uczestników na uroczystą kolację, podczas której goście mogli degustować wyśmienite produkty firmy DANMIS.

W drugim dniu konferencji zaplanowano wyjazd do Niemiec (Saksonia). W programie pobytu przewidziano spotkanie z szefową Związku Hodowców Owiec i Kóz w Lipsku, panią Reginą Walter, zwiedzanie ferm kóz mlecznych prywatnych hodowców, m.in. koziarni Państwa Scholz (400 kóz mlecznych) oraz koziarni Spółdzielni AGRASET w Naundorf (400-500 kóz mlecznych). Uczestnicy mogli również zapoznać się z technologią produkcji serów kozich, zwiedzając mleczarnię należącą od wielu pokoleń do rodziny Zimmermann w Saksonii, produkującej sery z mleka koziego (pleśniowe, typu brie, żółte dojrzewające), m.in. popularny ser Altenburger Ziegenkase. W przykładowym sklepie odbyła się degustacja, a bogata oferta produktów firmy zachęcała do zakupów. Przed powrotem do kraju uczestnicy konferencji mogli zwiedzić w pięknej, słonecznej scenerii miasto Bacha – Lipsk.